

ТЭСТ

Сінтаксічныя канструкцыі з чужой мовай

Варыянт 1

Тэст А

A1. Адзначце асноўныя прыкметы ўскоснай мовы:

- 1) сэнсавая незавершанасць;
- 2) перадача толькі асноўнага зместу выказвання пэўнай асобы;
- 3) эмацыянальнасць;
- 4) суаднесенасць са складаназалежным сказам;
- 5) адметнае пунктуацыйнае афармленне.

A2. Адзначце ўрыўкі з простага мовай:

- 1) “Ідзі, мая кароўка, у зялёную дуброўку, каб пад сонейкам хадзіла, пад мясячкам не блудзіла”, -- так выпраўлялі мы сваю малачаўніцу ў поле.
- 2) Апошні час у яго на душы было неспакойна. Хто ён цяпер? Без пяці хвілін камандзір узвода.
- 3) – Выбачайце, -- нарэшце сказаў я, -- дзе тут каралеўскі палац?
- 4) Алесь падумаў: “Немагчыма стварыць для сябе ціхі аазіс, нейкае сховішча, куды не прыйдуць трывягі часу”.
- 5) Пісьменнік гаворыў, што адной з рыс індыйскага характару з’яўляецца адчуванне ўласнай годнасці.

A3. Адзначце знак прыпынку, які трэба паставіць замест пропуску:

- “Вясною _ марыць Валік, -- вернецца наша птушка ў родны край”.
- 1) кропка,
  - 2) коска,
  - 3) двукроп’е;
  - 4) двукоссе;
  - 5) клічнік.

A4. Адзначце правільныя варыянты афармлення цытаты:

- 1) Даследчыца літаратуры Галіна Зенава зазначае, што “эвалюцыя жанру беларускага апавядання – заканамерны працэс”.
- 2) У адным са сваіх вершаў Л.Дайнека пісаў:
“Сярод слоў, як сярод лясоў,
Як сярод шумлівых дуброваў,
Заўважаю я зноў і зноў
Адзіноту пяшчотнага слова”.
- 3) Верш Янкі Купалы “Перад будучыняй” – гэта таксама “аўтарская споведзь-маналог”.

4) Кузьма Чорны зазначаў, мова і стыль – тыя формы, у якіх падаецца чытачу думка твора.

5) У П.Макаля ёсць такія радкі:

-- “Прымаю па складу, па смаку, па гуку
Мову маю матчыну!”

A5. Адзначце схему, якая адпавядае пастаноўцы знакаў прыпынку ў сказе:

Бачыш вунь тую самую высокую вяршыню (П, п)аказвае мне Ахмет (Я, я) там многа год авечак пасвіў.

1) “П, -- а, -- п”.

2) “П! – а, -- п”.

3) “П... – а. – П”.

4) “П? – а. – П”.

5) “П! – а. – П!”

A6. Адзначце сказы з пунктуацыйнай памылкай:

1) – Добры дзень вам!, ветліва павіталася жанчына.

2) Сымонка збіраў маленькіх шчупакоў і пютак па лужынах, кідаў у вядро і нёс да возера, прыгаворваючы: “Плыце і расце!”

3) – Тобік, Тобік, -- лашчыў пяростага сабачку дзед. Ідзі, маленькі, пабегай.

4) Дзяўчына раптам думае: што трэба забыць крыўды і непрыемнасці.

5) Якраз у гэты момант Сяргей пачуў цокат конскіх падкоў па бруку, знаёмае, хоць і не дужа моцнае, “ура!” і стрымгалоў выскачыў з хаты.

Тэст В

В1. Прадоўжыце сказ.

Чужая мова, якая перадаецца даслоўна, з захаваннем сінтаксічных асаблівасцей называецца

В2. Прадоўжыце сказ:

Канструкцыя з простаю мовай набліжаецца да такога тыпу складанага сказа, як

В3. Запішыце знак прыпынку, які ставіцца на месцы пропуску.

“Нават адным словам, якое жыве, а не існуе, -- пісаў Кузьма Чорны _ -- (М,м)ожна вельмі шмат выказаць”.

В4. Устанавіце адпаведнасць сказаў з правільным варыянтам пастаноўкі знакаў прыпынку. Адказ запішыце.

А. Не забывай мяне сказаў на развітанне Турсевіч.

Б. Міхась адзначыў, што зямля, як жывая, гаворыць з небам і варушыцца пад нагамі.

В. Шчымліва падумалася хіба я на свеце знайду пекнату як тут на Беларусі?

Г. А ў вас дзеці ёсць?

Дзве паненкі адказваю.

- 1) Працяжнік, працяжнік, коска, працяжнік;
- 2) двукоссе, двукоссе, коска, працяжнік;
- 3) двукроп'е, двукоссе, працяжнік, двукоссе;
- 4) двукроп'е, двукоссе, коска, коска, двукоссе;
- 5) коска, коска, коска.

□□□□□□□□□□□□□□□□.

Варыянт 2

Тэст А

A1. Адзначце асноўныя прыкметы няўласна-простай мовы:

- 1) перадача чужога выказвання ад аўтарскага імя;
- 2) суаднесенасць толькі са спалучэннем слоў;
- 3) бярэцца ў двукоссе;
- 4) пішацца з новага радка;
- 5) перадача думак, пачуццяў, перажыванняў персанажа.

A2. Адзначце ўрыўкі з ускрытай мовай:

- 1) Валік прызнаваўся маёй маці, што не можа жыць без кніг.
- 2) Дзядзька Сымон спытаў, дзе ў тыя суровыя дні барацьбы знаходзіўся партызанскі лагер.
- 3) Сам сабе Ігнат Карлавіч падумаў: будзе здароўе, папрацуе яшчэ. Якое іначай яму жыццё без школы, без дзяцей і настаўнікаў? Як ён выседзіць седзьма дома?!
- 4) Ян Райніс як быццам і пра нас гаварыў: “Усміхніся – горыч знікне”.
- 5) Алена сказала, што нікуды не спяшаецца, а наадварот, чакае адказу на сваё пытанне.

A3. Адзначце знак прыпынку, які трэба паставіць замест пропуску:

-- Пабудзем яшчэ ў лесе! – хлопчык падбег да бацькі_ – (Т,т)ут столькі ягад!

- 1) коска;
- 2) двукроп'е;
- 3) кропка;

- 4) кропка з коскай;
- 5) пытальнік.

A4. Адзначце правільныя варыянты афармлення няўласна-простай мовы:

- 1) Ён прыслухоўваўся да начной цішыні. Дзе ж тыя знаёмыя з дзяцінства гукі?
- 2) Багушэвіч стаў пад клёнам, на светлай мясціне. “Як лёгка і хвалююча-хораша тут!”
- 3) У хату завітвае Рудзька, які выказвае да зайчыка цікавасць.
- 4) Іван дарогу помніў. Праўда, спытаў у дзяжурнага па станцыі: як выйсьці на бальшак?
- 5) Войцік услухаўся ў лясны шум. Можна пайсці назад ды знайсці тую самую сцэжку?.. Усё ж яна павінна кудысь вывесці.

A5. Адзначце схему, якая адпавядае пастаноўцы знакаў прыпынку ў сказе:

Яначка (Д, д)обра так усміхаецца Суханкулі (У, у) нас чай не поўную чашку наліваюць.

- 1) “П, -- а. -- П”.
- 2) “П, – а, -- п”.
- 3) “П? – а. – П?”
- 4) А: “П!”
- 5) “П! – а. – П”.

A6. Адзначце сказы з пунктуацыйнай памылкай:

- 1) Маці кінула пар рэту галавою і яшчэ раз пажадала:
-- Дабранач, сьніг.
- 2) – А вы адкуль прыехалі? узрадавана пытаюся я.
- 3) Глядзеў на алень і думаў, што ідзе верасень – пара гону, дзе аленью трэба будзе адстойбаць сваю годнасць.
- 4) Туркменская маці, у вялікім замілаванні лашчачы сваіх дзяцей, гаворыць: Ёсачка ты мая!
- 5) Расіль згадаў – што дзень і сёння будзе пагодны.

Тэст В

В1. Прадоўжыце сказ:

Чужая мова, якая перадаецца ад імя аўтара і афармляецца як даданы сказ у складаназалежным, называецца

В2. Прадоўжыце сказ:

Канструкцыя з ускоснай мовай набліжаецца да такога тыпу складанага сказа, як

В3. Запішыце знак прыпынку, які ставіцца на месцы пропуску.

У Пімена Панчанкі чытаем_

Якія знаёмыя назвы і словы,
Якая цудоўная родная мова!

□□□□□□□□□□□□□□□□.

В4. Устанавіце адпаведнасць сказаў з правільным варыянтам пастаноўкі знакаў прыпынку. Адказ запішыце.

А. Самая характэрная якасць бяздарнага пісьменніка гаварыў А.П.Чэхаў заключаецца ў тым што ён трымаецца пыхліва.

Б. Тут жыве Ірына Ласніцкая?

Гэта мая ўнучка адказаў мужчына басам. А што вам трэба?

В. Успомніўшы паездку Мікола ледзь не ўздыхнуў радасна ах якія там лясы!

Г. Ганьку даглядайце прасіла Алена і гладзіла па галаве дачку глядзі ж слухай усіх памагай цётцы.

1) Працяжнік, працяжнік, коска, працяжнік працяжнік;

2) коска, двукоссе, двукоссе;

3) коска, двукроп'е, двукоссе, коска, двукоссе;

4) двукоссе, коска, працяжнік, двукроп'е, працяжнік, коска, коска, двукоссе;

5) двукоссе, коска, працяжнік, коска, працяжнік, коска, двукоссе.

□□□□□□□□□□□□□□□□.

Варыянт 3

Тэст А

A1. Адзначце асноўныя прыкметы простага мовы:

1) суаднесенасць з простым сказам;

2) у зносіх робіцца спасылка на аўтара;

3) пішацца з новага радка або бярэцца ў двукоссе;

4) даслоўнасць;

5) суаднесенасць са складаным сказам камбінаванай будовы.

A2. Адзначце ўрыўкі з няўласна-простага мовы:

1) З космасу, як сцвярджаюць нашы землякі-касманаўты Пятро Клімук і Уладзімір Кавалёнак, Беларусь выглядае зялёнаю-зялёнаю.

2) Заўсёды, калі Андрэй успамінаў маці, сэрца заходзілася болем. Як яна там, бедная, адна?

3) Мой сын расказвае мне казку:

-- Жыў-быў электрычны ток...

4) Глеб вяртаецца дадому. Работу знойдзе, гэта не страшна. Калі пайсці качагарам, то праз гадоў колькі можна выбіцца ў памочнікі, а потым – у машыністы...

5) Кожны, напэўна, ведае, што вяртаньня назад ужо няма, таму і не пярэчыць свайму лёгкаму суму.

A3. Адзначце знак прыпынку, які трэба паставіць замест пропуску:

-- Засулавала па бацьках? Хутка ўбачыш, -- лагодна сказала бабуля і, паглядзеўшы ў вочы малой, дадала _ -- Мама ўжо вярнулася з бальніцы.

- 1) коска;
- 2) кропка;
- 3) кропка з коскай;
- 4) двукроп'е;
- 5) шматкроп'е.

A4. Адзначце правільныя варыянты афармлення ўскосчай мовы:

1) Пімен Панчанка сцвярджаў, “што заўсёды думаў пра адказнасць паэта”.

2) Максім папярэдзіў, што каля скульптуры ёсць прыступкі.

3) Прыемна і радасна гаварыць у Мінску многа знакаў народнай удзячнасці героям Вялікай Айчыннай вайны”.

4) Настаўніца спытала ў вучняў, ці дапамагалі яны сваім бацькам улетку.

5) “Зноў будзе дождж” -- думае стары, пазіраючы на хмары.

A5. Адзначце схему, якая адпавядае пастаноўцы знакаў прыпынку ў сказе:

Некаторыя бегуюць з палубы на палубу і ўсё пытаюцца: “Скажыце, дзе танцы?”, а потым уважліва прыслухоўваюцца да гукаў.

- 1) А: “П?”
- 2) А: “П?”; А.
- 3) “П?” – а.
- 4) А: “П”, а.
- 5) А: “П?”, а.

A6. Адзначце сказы з пунктуацыйнай памылкай:

1) Якая гэта радасць раптоўна пачуць “Мне падабаецца беларуская мова!”

2) Сваё спрадвечнае “выганяй!” пракрычаў пастух.

3) Мама казалася, што бабуля вельмі любіла шыршыну і ў іх пад акном раслі гэтыя кветкі.

4) “Давайце яшчэ паходзім! – Юрась паглядзеў на марскі бераг. “Такі цёплы пясок!”

5) – Паказаць кацяня? – спыталася бабуля і тут жа дадала – Пачакай крыху, я зараз прыйду.

